

Õiguskantsler

Teie nr

Meie 06.12.2013 nr 7-4/131197/1305113

Seisukoht õigusrikkumise puudumise kohta Tallinna Vangla tegevus vaide lahendamisel

Pöördusite minu poole 12.09.2013 laekunud avaldusega, milles avaldasite rahulolematust, et Tallinna Vangla ei ole vastanud Teie 08.08.2013 vaidele. Nimelt vaidlustasite 08.08.2013 vaides vangla tegevusetust Teile makk-raadio väljastamisel, kuid Te ei olnud oma sõnutsi õiguskantslerile avalduse esitamise ajaks (st 10.09.2013) saanud Tallinna Vanglalt vastust.

Olles tutvunud Teie pöördumisega, Tallinna Vangla seisukohtade ning asjakohaste õigusnormidega, ei tuvastanud ma Teie õiguste rikkumist.

Järgnevalt selgitan Teile oma seisukohta lähemalt.

1. Asjaolud ja menetluse käik

1. Teile saadetud menetlusteates¹ selgitasin, et alustan Teie avalduse pinnalt menetlust Tallinna Vangla tegevuse osas Teie 08.08.2013 vaide lahendamisel.

2. Teie esitatud väidete kontrollimiseks koostasın teabe nõudmise Tallinna Vanglale.²

3. Tallinna Vangla direktor märkis oma 08.11.2013 vastuses³, et Te esitasite 09.08.2013 Tallinna Vangla direktorile vaide nr 5-15/13/26502-1, milles vaidlustasite Tallinna Vangla tegevusetust, millega on jäetud täitmata direktori 23.05.2013 vaideotsusega nr 5-15/15540-1 tehtud ettekirjutus Teie makk-raadio kambrisse lubamise taotluse uueks lahendamiseks. Direktor selgitab, et Tallinna Vangla on vaide lahendanud haldusmenetluse seaduse 5. peatükis ette nähtud korras, võttes arvesse vangistusseaduse (VangS) § 1¹ lg-s 7 sätestatud 30-ne päevast tähtaega. Veel lisatakse, et Teie 09.08.2013 vaie nr 5-15/13/26502-1 lahendati Tallinna Vangla direktori 09.09.2013 vaideotsusega nr 5-15/13/26502-2 ning see on Teile kätte toimetatud 10.09.2013. Direktor leiab, et Tallinna Vangla on vastanud Teie 09.08.2013 esitatud vaidele nr 5-15/13/26502-1 tähtaegselt.

¹ Õiguskantsleri 30.09.2013 kiri nr 7-4/131197/1304171.

² Õiguskantsleri 30.09.2013 kiri nr 7-4/131197/1304169.

³ Tallinna Vangla 08.11.2013 kiri nr 2-1/13/31599-2 "Teabe edastamine".

4. Oma vastuses möönab direktor, et Teie makk-raadio väljastamisega seonduv menetlus on kestnud pikalt ning taotluse lahendamine viibinud. Samuti lisab ta, et tänaseks on Teie taotlus lahendatud ja Te saate kambris makk-raadiot kasutada. Eelnevale lisaks selgitab direktor oma vastuses Teie makk-raadio kambrisse lubamise taotluse lahendamise seonduvat.

2. Õiguskantsleri seisukoht

5. Käesoleval juhul oli vaja leida vastus küsimusele, kas Tallinna Vangla direktori tegevus Teie vaide lahendamisel oli õiguspärane.

6. Vastavalt õiguskantsleri seaduse § 19 lõikele 1 on igapähe õigus pöörduda oma õiguste kaitseks õiguskantsleri poole taotlusega kontrollida, kas m.h riigiasutus järgib põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava.

7. Põhiseaduse (edaspidi PS) §-st 14 tuleneb igapähe õigus korraldusele ja menetlusele. Selle üheks osaks on isiku õiguse heale haldusele⁴. Õigus heale haldusele hõlmab mitmeid olulisi alapõhimõtteid, millest haldusorganid peavad oma igapäevatoos juhinduma – eesmärgipärasus, läbipaistvus, isikute kaasamine ja ärakuulamine, otsuste põhjendamine, viisakus ja abivalmidus, menetluse toimumine mõistliku aja jooksul jne. Olulisimad hea halduse põhimõtted on Eestis seadusandja poolt koondatud õigustloovatesse aktidesse, millest siinkohal võib välja tuua eeskätt haldusmenetluse seaduse. Kokkuvõtlikult peab haldusorgan käituma isikusõbralikult kõige laiemas mõttes.

8. PS § 14 järgi on õiguste ja vabaduste tagamine seadusandliku, täidesaatva ja kohtuvõimu ning kohalike omavalitsuste kohustus. PS § 14 eesmärk on ühelt poolt määratleda põhiõiguste adressaadid, kuid teiselt poolt garanteerida ka üldine põhiõigus korraldusele ja menetlusele. See tähendab, et põhiõiguste adressaat on kohustatud oma aktiivse tegevusega garanteerima isikute põhiõiguste realiseerumise riiklike kohustuste täitmise raames. PS §-st 14 tulenevalt on isikul mõistlik eeldada, et avalik võim tegutseb koordineeritult ja tagab tema õiguste kaitse.⁵

9. Igapähe õigus heale haldusele sisaldub konkretiseeritud kujul haldusmenetluse seaduses (edaspidi HMS).⁶ Vastavalt HMS § 5 lõikele 2 teostatakse haldusmenetlust eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele. VangS § 1¹ lõike 1 alusel kohaldatakse vangistusseaduses ja selle alusel ettenähtud haldusmenetlusele haldusmenetluse seaduse sätteid. Seega tuleb ka vangistusseaduses ja selle alusel ettenähtud haldusmenetlust teostada eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikutele.

10. VangS § 1¹ lõike 7 järgi lahendatakse vangla haldusakti või toimingu peale esitatud vaide 30 päeva jooksul, arvates vaide edastamisest valet läbivaatavale haldusorganile. HMS § 33 lõikest 2 tulenevalt algab tähtaeg järgmisel päeval selle kalendripäeva või sündmuse saabumisest, millega määrati kindlaks tähtaja algus. Kui menetlustähtaja lõpp ei lange tööpäevale, lõpeb tähtaeg HMS § 33 lõike 3 järgi esimesel tähtpäevale järgneval tööpäeval.

⁴ RKPJKo 17.02.2003, nr 3-4-1-1-03, punktid 12 ja 16: "Kuigi PS § 14 on sõnastatud objektiivselt, tulenevad sellest sättest ka subjektiivsed õigused, sh üldine põhiõigus korraldusele ja menetlusele [...] Euroopa õigusruumis tunnustatud põhimõtete analüüs viib järeldusele, et PS-st tuleneb isiku õigus heale haldusele, mis on üks põhiõigustest."

⁵ RKHKo 06.12.2004, nr 3-3-1-52-04, p 14.

⁶ RKPJKo 17.02.2003, nr 3-4-1-1-03, p 17.

11. Vastavalt tsiviilseadustiku üldosa seaduse (edaspidi TsÜS) §-le 135 (tsiviilseadustiku üldosa seaduse regulatsioonile viitab HMS § 33 lõige 1 tsiviilkohtumenetluse seadustiku § 62 lõike 1 kaudu) algab tähtaja kulgemine järgmisel päeval pärast selle kalendripäeva või sündmuse saabumist, millega määrati kindlaks tähtaja algus, kui seadusest või lepingust ei tulene teisiti ja tähtaeg lõpeb tähtpäeva saabumisel. TsÜS § 136 lg 6 sätestab, et kui tähtpäeva saabumine on määratud päevades arvutatava ajavahemikuga, saabub tähtpäev ajavahemiku viimasel päeval. Sama paragrahvi lõige 3 sätestab, et kui tähtpäeva saabumine on määratud kuudes arvutatava tähtajaga, saabub tähtpäev viimase kuu vastaval päeval.

12. Tallinna Vangla 08.11.2013 kirjale nr 2-1/13/31599-2 "Teabe edastamine" on lisatud Teie märgituna 08.08.2013 kuupäeva kandva vaide koopia ja sellest nähtub, et Teie vaie registreeriti vanglas 09.08.2013 registreerimisnumbriga nr 5-15/13/26502-1. Teie 09.08.2013 vaie nr 5-15/13/26502-1 lahendati Tallinna Vangla direktori 09.09.2013 vaideotsusega nr 5-15/13/26502-2 ning see on Teile kätte toimetatud 10.09.2013. Seega on Tallinna Vangla lahendanud Teie 08.08.2013 esitatud ja 09.08.2013 vanglas registreeritud vaide tähtaegselt. Samuti leian, et tähtaegselt lahendatud vaide osas koostatud vaideotsuse Teile järgmisel päeval kättetoimetamine on kooskõlas vangistusseaduse § 1¹ lõikega 7 kuna antud säte nõuab 30 päeva jooksul vaide lahendamist mitte aga selle tähtaja jooksul ka vaideotsuse kättetoimetamist. Mõistagi ei soovi ma eelnevaga väita, et vangla saaks põhjendamatult viivitada vormistatud vaideotsuse kättetoimetamisega, ent vaideotsuse järgmisel päeval kättetoimetamine ei ole üldjuhul käsitletav ebamõistliku viivitusega.

3. Kokkuvõtteks

13. Olles tutvunud Teie pöördumisega, Tallinna Vangla seisukohtade ning asjakohaste õigusnormidega, ei tuvastanud ma Teie õiguste rikkumist.

14. Täna Teid lõpetuseks veelkord pöördumise eest ning ühtlasi lõpetan Teie avalduse menetluse.

15. Vastavalt õiguskantsleri seaduse § 35¹ lõikele 3 tehakse õiguskantsleri seiskoht teatavaks ka järelevalvealusele asutusele. Seetõttu saadan koopia käesolevast kirjast Tallinna Vanglale.

Lugupidamisega

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Teadmiseks: Tallinna Vangla

Martin Pedosk 693 8436
martin.pedosk@oiguskantsler.ee